

СРПСКИ ТЕХНИЧКИ ЛИСТ

ОРГАН УДРУЖЕЊА СРПСКИХ ИНЖЕЊЕРА И АРХИТЕКТА

САДРЖАЈ: XXIII Главни Скуп Удружења Српских Инжењера и архитекта стр. 221. Друштво Инжењера и архитекта у Краљевини Далмацији стр. 222. Из науке о грађи стр. 226. Вести стр. 236.

XXIII ГЛАВНИ СКУП

Удружења Српских Инжењера и Архитекта
држан 13. маја 1912. год. у Београду

Председник, Ј. Стефановић. — Прима ли скуп поменуто господоу за чланове?

Скуп прима.

9). Избор потпредседника и три члана Управног Одбора.

Председник, Ј. Стефановић. — За девету тачку дневног реда треба изабрати бројаче гласова. Жели ли скуп да их кандидује (Чује се: кандидујте.) — Ми предлажемо за бројаче гласова: Др. Мирковића, Ал. Петровића и М. Димитријевића. (Чује се: Прима се)

Господо дајем 5 минута одмора, да би чланови изабрали кандидате за Управу и исписали њихова имена на листићима, које ће овде добити.

(настаје одмор.)

(После одмора)

Председник, Ј. Стефановић. — Господо, молим вас да се изврши прво избор потпредседника. Саслушајте прозивку и по томе донесите своје листиће.

Секретар Управе, Ј. Шафарик чита списак редовних чланова, по коме они доносе своје листиће. По свршеном прозивању броје се гласови и председник објављује резултат.

Председник, Ј. Стефановић. — Господо, резултат је избора овај: За потпредседника изабран је П. Димић са 41 гласом. Чује се: Живео, живео. — Одобравање).

Сад приступите, господо, избору три члана Управног Одбора.

Секретар, Ј. Шафарик — чита списак чланова. Чланови прилазе и дају затворене своје листиће са именима кандидата, Пошто је гласање завршено, броје се гласови и председник објављује резултат.

Председник Ј. Стефановић. — Чујте, господо, резултат избора. За чланове Управе добили су гласова: Д. Божић 52, Ј. Николић 35, Д. Мирковић 33, сви остали кандидати добили су мање гласова.

Према овоме за чланове Управе изабрани су већином гласова: Д. Божић, Ј. Николић и Д. Мирковић.

Д. Мирковић. — Господо, захваљујем вам на поверењу али ја се не могу примити за члана Управног Одбора зато, што поред своје редовне дужности не могу и ову дужност отпраљати како треба. Ја сам због тога једном већ дао оставку на чланство.

Потпредседник, П. Димић. — Господо, ја мислим да оставку г. Мирковића не треба примити.

(Чује се: не прима се, не прима се!).

Он зна, господо, увек да критикује рад Управин и да буде незадовољан с њим, а кад га у Управу изаберу он неће, не може да ради и даје оставке. То тако не иде.

Председник, Ј. Стефановић. — Дакле, господо, оставка г. Мирковића не прима се (Чује се: Не прима се) — Сад, после избора, имамо у последњој десетој тачци, дневног реда: „предлози и питања“ — још две ствари. — Шта ћемо радити са 350 дин. од

раљске фабрике цемента што није издато за расправу о армираном бетону?

(Чују се предлози: Да се узме за споменицу. — Да се узме за дом. — Да се изда као хонорар за чланке у Техничком Листу). — Ја мислим господо да, према жељи фабрике, која нам је то дала, треба остати при одлуци прошлoгодишњег скупа т. ј. да се тиме награди најбољи чланак о армираном бетону, који у току ове године изађе у С. Т. Л. а чију ће вредност имати Управни Одбор да оцени. (Чује се: Прима се.)

Молим господу, која су се јавила за екскурзију, да се прикупе и договоре за полагање.

Један омладинац — студент нашег Универзитета и повереник друштва Зоре из Беча молио ме је, да вам препоручим лист „Зору“ орган поменутог друштва. Лист служи идеји јединства Срба и Хрвата и ко жели може се код господина претплатити.

Сад, господо, молим вас чујте телеграфске поздраве главном скупу.

Потпредседник, П. Димић — чита телеграфске поздраве од колега.

Преседник, Ј. Стефановић. — Данас се господо отвара југословенска изложба у Београду. Ја мислим, кад нас већ има доста у Београду, да би згодно било да је сви корпоративно посетимо после подне, јер ту су и радови наших колега из Љубљане, Загреба, Сплета и Новог Сада, (Чује се: Тако је.) — Дакле ако господа желе то, нека после подне у 3 сата дођу сви у стан Удружења, Кр. Милана ул. бр. 5.

Са овим, господо, ја закључујем овогдишњи главни скуп Удружења срп. инжињера и архитекта; захваљујем вам на одзиву и желим да се у идућој години одазовете у већем броју и са већим трудом за успех Удружења.

Скуп је трајао до 12 с 40 по подне.

Секретар

Dipl. Ing. Александар Ж. Јошић

Ing. Дим. Стојковић

Председник

Удружења Срп. Инж. и Архит.

Ing. Ј. Т. Стефановић

проф. Универзитет

Друштво инжињера и архитекта
у Краљевини Далмацији

—:!:—

Главна Скупштина

ОДРЖАНА 20 АПРИЛА 1912

—:!:—

Присутни:

Председник Ing. Роко Цицин

Потпредседник — одсутан

Пошто бејаше констатовано да су присутни преко половине чланова настањених у Сплету, те је стога скупштина усмислу § 14—Е у довољном броју за стварање закључака, и пошто бијаше утврђено да је позив на скупштину изсьледио редовито, како је прописано § 14—К друштв. правила, председник отвара у скупштину и прелази се на дневни ред.

Мјесни одбор, дотично чланове у Задру заступа, јер је снабдевен редовитом изказницом члан Арх. М. Карловац.

Дневни ред.

1 Оверавање записника последње скупштине.

2 Извештај Управе

3 Извештај благајников

4 Одобрење годишњег предрачуна

5 Избор управног одбора за наступајућу, периоду.

6 Избор двају прегледача.

7 Евентуалија.

ка 1).

Записник скупштине за год. 1910 бијаше редовно, без приговора оверен.

ка 2).

Чита извештај друштвени тајник ing Мусанић.

Друштвена периода 1910 и 1911 г.

За доба посљедње главне скупштине наше друштво бројало је 54 члана, кроз горње раздобје, некоји су чланови иступили а нови придошли тако, да наше друштво данас броји свега 56 чланова. Свакако констатује се прираштај и није било назадовања.

При овој пригоди дужност нам је истакнути тужну вјест да је кроз речено раздобје смрт покосила једног врлог нам друга и члана и баш ing. Енеа Николића, који је, у друштву, обављао част управитеља мјесног друштвеног одбора у Задру.

Друштво се одужило његовој спомени, пошто се при спроводу дало заступити по друштвеном предсједнику ing. Антули Лучић — Роки и одаслало осмртни вјенац.

Горњој тужној вијести придодати нам је

и веселу обавијест да је, кроз минуло раздобје, начелником главног краљевског слободног града Загреба изабран био начелником особа техничке струке и баш Архитект госп. А. Хољац. Ово друштво, том пригодом, управило му је брзојавну честитку на коју се исти писмено захвалио.

То предпоставивши, и прелазећи на наш друштвени рад, управа се бринула, у колико је то при данашњим околностима било могуће, да рад буде успешан како са **стручног** тако и са **сталешког** и **јавног** гледишта.

У ту сврху год. 1910 било је одржано 10 друштвених, састанака а, кроз год. 1911 било их је одржано 12.

У колико се тиче посебног **стручног** рада, истакнути је следеће:

Приређено је било неколико стручних предавања која су, овде у Сплету, поглавито по интелигенцији, многобројно била посјећена.

Та предавања гласе:

Jng Јелић Сабо; Мостовни свод у модерној техници.

Jng. Dr. Нусбаум: Übere Knickprobleme und ähnliche Erscheinungen in Elektrizität und Magnetismus.

Jng. Сењановић: О циљевима и средствима модерних уредаба о грађевинама и становима.

Ово посљедње предавање због његове актуалности и како је приступачно и широј публици дало је друштво о свом трошку одштампати у посебну брошуру, која је била разаслана свима члановима друштва.

На пољу стручног рада треба уврстити и екскурзију у Солину коју су приредили Сплетски друштвени чланови ради прегледа модерног уређења творнице цемента „Split“, као и заједнички преглед целог намештаја на нарочитом параброду за полагање кабела између Сплета и Трста.

Прелазећи на друштвени рад у колико се тиче сталешког питања, управа је мишљења, да је сретно погодила, што је остварила свој наум (намеру) да ово друштво приступи као члан установе *Ständige Delegation des Ingenieurs und Archilekten Tages in Wien*. — Ова моћна организација која се ослања на преко 15.000 чланова — инжињера, имаде посебни — *Secretariat und Pressbureau* — средства којима је у стању да наметне и проведе све оне своје намисли које циљају социјалном и економском бољитку техничког сталеза.

Осим многобројних питања која су по реченој делегацији изишла била пред форум и која набрајати није овде мјесто, спомену-

ћемо установу ценовника (хонорара): за радње које на позив судске власти обављају академски образовани техничари.

Ово је друштво у своје време о том предмету изразило своје становиште те се надати повољном успјеху, усљед чега ће бити једном крај данашњем својевољном одмерању хонорара за техничке радње по ћефу дотичног судије коме се *polens — polens* инжињер морао покоравати.

Него, мило нам је, да се можемо при овој пригоди похвалити скупштини и другом тековином, која је у томе, да је наше друштво срећно било добити при поменугим делегацијама ревносна и интелигентна заступника, и то у особи баш овде присутног члана и колеге Jng Dr. Магдића. кога ми, у нашој средини, најсрдачније поздрављамо. — Судјеловање нашег друштва, путем поменутог заступника, при посљедњем Tag-у, било је од управе Делегације на особит начин пријатно примљено, чињеница, која је у свим већим бечким листовима јавно истакнута била.

Наш рад са **јавног** гледишта истакао се у томе, што је наше друштво, поставши чланом Покрајинског Савеза, за промицање странака (унапређење струка) заступано било у управи једним нашим чланом: (Jng. Николић) као што је и у следећим јавним установама наиме: у Далматинском Покрајинском Железничком Вијећу (Jng Сењановић) — у уресном повјереништву општине Сплетске (Jng. Сењановић): и најзад и у општинском већу општине Сплетске изабрани су били већином три наша члана (Jng Сењановић, Мачки и Тончић).

Са овим ситним радом омогућено је нашем друштву учешће у разним јавним установама те се тиме користило и угледу нашег сталеза.

Односно на наш рад у јавности, треба још да додамо да се није заборавило било и на изборно политичко поље које, у опште а за наш сталез на особити начин, од еминентне је важности.

Како у Далматинском Сабору тако и у Бечком парламенту заступљене су безмало све струке и сви сталези наше покрајине само није онај који, по његовом знању имао би пред свима непобитно првенство — (предност) а то је технички сталез.

При посљедњој изборној кампањи било се дошло до намисли да се и у овом правцу тшогод поради, али усљед наших скроз несређених покрајинских прилика, на које су нас неисправне наше да се поведе макаква успеш-

1910

ПРИХОД					РАСХОД						
Број		Кр.	Хел.	Кр.	Хел.	Број		Кр.	Хел.	Кр.	Хел.
1	Преостатак 31./12 1909					1	Станарина за год. 1910 (Кр. 70,00 месечно)			840	—
	а) код ц. к. држ. штедионице	497	21			2	Намештај друштвених просторија			136	80
	б). Готовина	14	67	511	88	3	Књижница и часописи			249	64
2	Чланарина у току 1910 г.			1698	—	4	Канцеларијски штампарски и поштански трошкови			129	17
3	Остали приходи			89	70	5	Осветљење и чишћење друштвених просторија			23	21
						6	Напојнице			15	—
						7	Разно			13	04
						8	Остали трошкови			17	76
						9	Преостатак пренесен у 1911				
							а) За фотографију	4	30		
							б) Код ц. кр. држ. штедионице	702	87		
							с) Готовина	167	79	874	69
	Свега круна			2299	58		Свега круна			2299	58

1911

ПРИХОД					РАСХОД						
Број		Кр.	хел.	Кр.	хел.	Број		Кр.	хел.	Кр.	хел.
1	Преостатак 13/12 1910					1	Станарина за 1911 (од фебруара по кр. 74— месечно)			884	—
	а) За фотографију	4	30			2	Књижница и часописи			108	10
	б) Код цар. кр. држ. штедионице	702	87			3	Канцеларијски, штампарски и поштански трошкови			327	16
	с) Готовина	167	79			4	Осветљење и чишћ. друштв. просторија			19	55
2	Чланарина у току 1911			1342	30	5	Напојнице			12	—
3	Од железн. већа за најам једне собе (11 по 20)			220	—	6	Разно			124	17
4	Остали приходи			38	—	7	Преостатак за пренос у 1912 годину				
							а) Код ц. к. држ. штед.	915	76		
							б) Готовина	84	52	1000	28
	Свега круна			2475	26		Свега круна			2475	—

на акција, морали смо у том правцу од своје замисли одустати, али с чврстом одлуком, да при наступајућим политичким изборима и ми подигнемо наш глас.

Ево то би био, у главним потезима, рад Управе у минулој периоди и што није замашнији, узрок лежи у томе што је наше друштво млада установа, јер је у животу тек нешто преко три године

Али при закључку морало истакнути да се и у нашој држави техничком знању отварају бољи шири видици, а то доказује чињеница о позиву једног инжињера на управу ново заснованог министарства за јавне грађевине, као и други омањи знаци који иду на то, да се уздигне технички сталеж, али, до наше је слоге, самопрегоревања а поглавито до компактне и чврсте организације. да, тешком муком задобивене позиције, не изгубимо, но да непрестано нове освајамо.

У тој нади и жељи, данашња управа, којој је истекао редовни рок њезина пословања, опрашта се од скупштине и чврсто је уверена да ће нова Управа поћи бољим, успешнијим и интезивнијим радом на пољу бољитка и напретка нашег друштва.

Извештај управе био је одобравањем, једногласно примљен.

Благајник Јнг. Мирко Полети извештава о стању благајнице како сљеди:

Извештај одобравањем примљен на знање;

Благајник Јнг. Мирко Полети чита годишњи предрачун за год:

1912

предрачун једногласно одобрен.

(ка 5)

Прелази се на избор нове управе за наступајућу двогодишњу периоду. Изасланик месног одбора дотично друштвеног збора у Задру, архитект Милан Карловац, доноси до

знања да је онај збор у редовном свом сасланку одлучио, да се у погледу друштвеног одељка у Задру предложи скупштини ова имена:

Јнг. Степан Назор, за друштв. потпредседника.

Јнг. Гвидо Малешевић за одборника у Задру.

После тога настао је изборни чин па је, надполовицом гласова у смислу §, 14—Е друштвеног правилника, изабрана била управа како следи;

Јнг. Јуре Линардовић председник

„ Стипан Мусанић потпредседник

„ Стипан Назор. потпредседник са седиштем у Задру.

Као одборници:

Јнг. Ералд Марки, Јнг. Мирко Полети — Копешић, Јнг. Јосип Монти, Јнг. Роко Чићин, Јнг. Петар Сењановић. Јнг. Камил Тончић, Јнг. Крешимир Мркушић.

За сталне одборнике бијаху изабрани:

За Трст Јнг. Др. Маглић, за Дубровник Фране Штрел, за Задар Гвидо Малешевић

Затим архитект Милан Карловац чита писмо задарског друштвеног скупа од 23 марта 1912 г. а којим ставља до знања да у редовној седници одржаној у Задру 22 марта 1912 г. бијаху изабрани у управу месног одбора ова лица:

Јнг. Алтун Лучић — Роки за председника. Јнг. Фердинанд Стурза за благајника. (ка 7).

При овој тачци извештава бивша управа да је у своје време потекло било питање како би техничко гласило које излази у Загребу, на име Вијести Друштва Хрватских Инжињера и Архитекта и друштва инжинирев у Љубљани постало истодобно и гласило нашег друштва те носило и назив: и друштва ин-

1912

Број	ПРИХОД	Кр.		хел.		Број	РАСХОД	Кр.		хел.	
		Кр.	хел.	Кр.	хел.			Кр.	хел.		
1	Преостатак од 1911 у готовини			1000	28	1	Станарина за 1912			800	—
2	Чланарине					2	Унутрашњи намештај друштвених просторија . .			200	—
	а) Заостале	820	30			3	Књижница и часописи . . .			500	—
	б) Редовне					4	Канцеларијски, штампарски и поштански трошкови			400	—
	(20 48+36+24) . . .	1824		2644	30	5	Разно			150	—
						6	Непредвиђени и преостатак			1500	—
	Свега круна			3644	53		Свега круна			3644	58

бија притисак на јединицу површине што га врши на своје ослонце зидна маса замишљена укљештена у два своја краја.

На тај начин добија се да на један степен температуре и по квадратном сантиметру долази приближно и за:

	производ $E \sigma$
Малтер од портланд цемента	кгр. 1,14
Зид од опека с малтером цементним „	0,24
Бетон од цемента	„ 3,00
Карбониферски кречњак белгијски „	6,00
Гранит	„ 4,80

Из овог се одмах види де ће при иначе једнаким приликама зид од опека имати мање напрезања но зид од кречњака или гранита. Н. пр. зид 0,75 м. дебео израђен на $+ 10^{\circ}$ просечне температуре и изложен највећим температурним разликама — 20° — до $+ 40^{\circ}$, т. ј. по 30° изнад и испод температуре грађења трпиће компресију лети а затезање зими и то:

$30 \times 0,24 = 7,2$ кгр. на cm^2 ако је озидан опекама.

$30 \quad 6,00 = 180,0$ кгр. на cm^2 ако је озидан кречњаком.

У овом другом случају врло је вероватно да ће зид испуцати; па ако је јакота противу кидања знатно мања но противу гњечења (притиска), значи, да ће зид испуцати зими а да ће се те пукотине затворити лети.

У ствари зидови нису тачно укљештени, али у много случајева њихови ослонци на темељима и додирна места с околним предметима, земљом, падином и т. д., чине, да су зидне, приближно монолитске масе од кречњака или гранита и цементног малтера, чак и за случај да им дужина није претерана, у опасном стању. Опасност покрета у зиду утолико је већа ако су спојена два монолита разноликог материјала или који су извршени у разно доба кад је била врло различна температура. н. пр. један зид извршен лети који бисмо обложили зими плочама или тврдим кречњаком. Покривачке плоче трпиће компресију идућег лета не само услед своје сопствене дилатације но и услед тога што је дилатација зида мања и што је преноси цементни малтер којим су оба дела зида спојена. Отуд ће произаћи огромно напрезање, такво, да их плоче неће моћи издржати. О томе ћемо се моћи уверити овим резултатом:

Нека нам w значи попречни пресек плоче а O нека је попречни пресек масе зида. Дужина зида нека је L . Нека су случајно одвојене плоче на дужину l , мању но што је L ; претпоставимо још да су у оба дела једнаки модули еластичности и да је повишење температуре истоветно. Плоче случајно одвојене, ће при повећању температуре за t' почев од температуре намештања имати да издрже целокупно напрезање.

$$E \cdot w \cdot \sigma \cdot t + E \cdot O \cdot L \cdot \sigma \cdot t$$

1

Први члан представља температурно напрезање саме плоче а други представља напрезање услед притиска што врше плоче које насу случајно одвојене већ остале са зидом спојене на одвојене плоче. Али је махом O десет пута веће но w и ако је l трећина од L , онда нам рачун показује да посредно напрезање може да буде тридесет и четрдесет пута већи но сопствено термичко напрезање; или што је једно и исто: плоче ће се услед индиректног напрезања поломити за температурну разлику 30 до 40 пута мању но што би иначе била потреба да се плоча поломи узлед сопственог термичког напрезања кад би се плоча налазила између два непокретна масивна зида. Види се, да у случају погрешне везе елемената, релативна дужина спојених елемената има јака уплива ва вредност напрезања које има да одржи слабији елеменат.

Ломљење поклопних одвојених плоча услед осталих у вези са масом зида карактерише се тиме, што може да наступи на сразмерно малим температурним разликама, много мањим но што су разлике које би произвеле термичка напрезања довољна да непосредно преломе плоче.

Границе еластичности могу се достићи услед заједничких умерених деформација дугачких зидова и преломи могу наступити и услед мале температурне плиме, о јесени, н. пр., тада, када изгледа да термички ефекти могу бити само благи, тихи, без штете и лома.

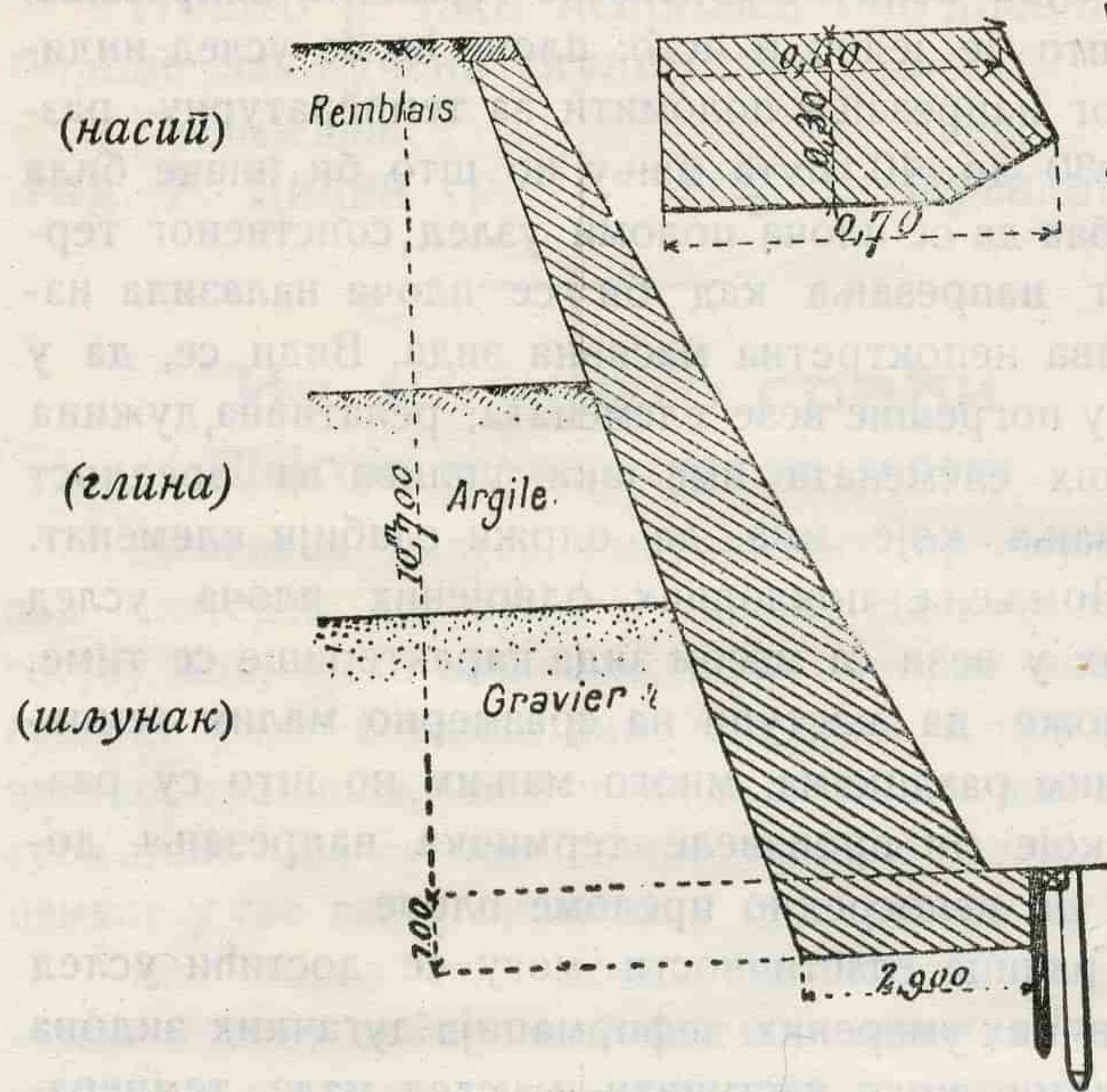
Непосредна посматрања потврђују ове теоријске дедукције. Г. Denil наводи о том врло многе случајеве с тачним појединостима и наглашује да су штете и многобројније и чешће на зидовима скорашњег доба извршених цементним малтером но код старијих радова.

Између Лијежа и суседног места Chênée извршена је облога бокова новог речног корита каналисане реке l'Ourthe; та је облога, како наводи г. Denil, много страдала. Врло је карактеристично извршење ове облоге. Основа је цементни бетон од силиката, па ломљен камењешар и најзад тесаници од кречњака. Ова комбинација еминентно врставља *кришчан зид*, како то назива г. Denil; и код које се јасно јављају сви феномени термичке деформације и све незгоде које отуд потичу, и то у највећој мери.

Овај обложни зид, потпуно континуиван, веруга се на километре дужине мењајући само висину и нагиб да би се прилагодио објектима који прелазе преко реке. Тај зид је фрапантан пример како сувише велика дужина, која не даје маха слободном кретању загрејане или расхлађене материје, штетно

упливише. Сем тога нашло се да су све плоче поклапаче дуж новог корита l'Ourthe под опасним напрезањем које долази отуд што су све положене зими и што је улоћен за спој цементни малтер.

Сл. 1 и 2 показују какав је профил обложног зида. Поклопне плоче су на врху зида и тако укљештене да се могу деформисати само навише и зато се све и витопере навише и пуцају. Од октобра 1908 године 21 метар ових плоча потпуно су смрвљене услед притиска (компресије).

(сл. 1 и 2)

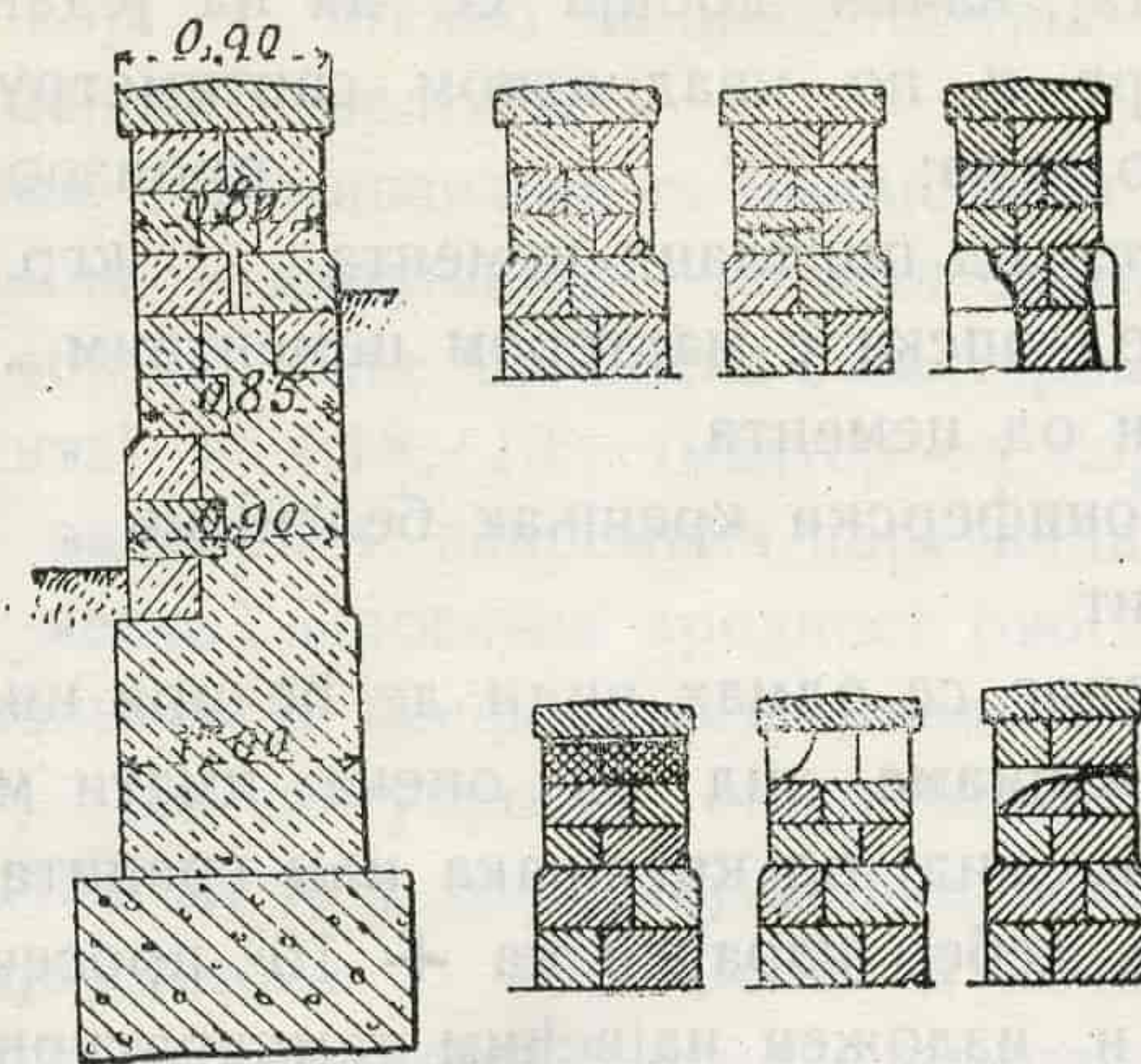
Сем тога и ако је обложни зид рађен континуивно, он се на неколико места преломио али прелом се јавља само на оним деловима зида где дебљина није већа од 0.70 м.

Исто тако су типични и преломи озидане долме (дуж реке) код Seraing-а близу Лијежа, који су наступили услед термичке компресије. То је масиван непрекидан зид који има да заштити насеобину Seraing од поплаве. Зид је постављен између реке и општинског полоја.

Један део ове зидане долме извршен је 1896 године и извршила га је општина својом снагом а други део 1898 године извршила је управа друмова и мостова.

Зид је фундиран на чврсто земљиште и дубоко, местимице и до 6 м дубине. Део ван земље доле је 5 см шири а остало је дебело 80 см. Озго су поклопне плоче 90 см широке и 20 см. дебеле. Зид је израђен од тесаног кречњака (глатки полутесаници moellous smillés) са реке Meuse. Зид је с обе стране обложен тим тесаницама тако да они захватају готово целу дебљину зида а попуна је готово ништавна. Поклопаче, које је израдила оп-

штина, од гранита су а оне што је држава радила од кречњака са Meuse-е.

(сл. 3—9)

Зид је извршен са највећом пажњом и брижљивошћу. Нарочито су пазили да се зид тачно испуни полутесаницама како би био за воду непробојан. Ова брижљива израда и употреба цементног хидрауличног малтера учинили су да је зид потпун монолит.

Овај зид сад је већ у таквом стању да нам најинтензивније показује термичке ефекте: велика дужина, релативно мала дебљина (0.80 м), обе стране изложене температури, употреба кречњака, зид пун, материјал крт а подложен промени запремине услед температуре, који лако проноси топлоту, брижљиво извршење, јака спојна рађа (малтер) и крта; све изгледа као поручено да изазове најјачи термички ефекат. И доиста константовано је да је зид на много места оштећен и карактеристично испрепучан, местимице је камење испало или поотпадало. У сликама 4 до 9 показани су попречни пресеци зида какав је данас. Тим сликама не треба објашњења.

* * *

Сва ова посматрања, као и многа друга, јасно показују, да су за зидне монолите од цементног бетона или од тесаника кречњака термичке доформације озбиљна опасност на коју се није довољно обраћала пажња. С друге опет стране слаба спојна грађа (кречни малтер) врло се брзо распада нарочито онда кад није заштићена од воде.

И кад је тако, онда је природно да се запитамо: у овако незгодним приликама окуда још да постоје грађевина од пре десетина векова.

(наставиће се)

Саопшио Ј.

Предлог закона о водама.

(Наставак)

Члан 143.

Принудна удружења могу се стварати по захтеву појединих заинтересованих, једнога или више њих, по захтеву самоуправаних тела и најзад по нахођењу Министра Народне Привреде.

Члан 144.

Свако удружење мора имати најмање три члана.

Члан 145.

Свако удружење мора имати своја правила, која, као и њихове измене, важе тек по одобрењу Министра Народне Привреде.

Правила морају нарочито садржавати одредбе о овоме:

- 1.) о имену и седишту удружења; мераваних важнијих постројења;
- 2.) о циљу предузећа са значењем на-
- 3.) о правима и дужностима чланова, нарочито у погледу њиховог учешћа у користима и теретима удружења, као и у погледу њиховог учешћа у управи пословима удружења;
- 4.) о саставу, избору и кругу рада управе и њеног председника, као и постављању осталих органа удружења;
- 5.) о сазиву, саставу и надлежности скупштине удружења, као и облику, важности и објави њених одлука;
- 6.) о образовању изборног суда по стварима удружења са назначењем спорова, који њиховом суду подлеже;
- 7.) о рачуноводству удружења, изради предрачуна, саставу о контроли рачуна;
- 8.) о начину објаве удружења и о листовима, преко којих ће се те објаве објављивати;
- 9.) о начину, условима и надлежности за измену правила;
- 10.) о престанку удружења и начину ликвидације његове имовине.

Члан 146.

Удружења за радове на води сматрају се као **правна** лица у имовно — правном погледу.

Управни одбор закони је представник у свима пословима удружења у границама, које су правилима одређене.

Члан 147.

За материјалне обавезе удружења јамчи повериоцима искључиво имање удружења.

За те обавезе чланови одговарају удружењу само по мери својих удела (квота) према правилима удружења.

Члан 148.

Чланови удружења дужни су испуњавати своје обавезе према правилима удружења.

За материјалне обавезе чланова према удружењу постоји законска хипотека на њиховим мелиорисаним земљама и приходима од њих од дана, када је удружење основано, а према раније хипотекованим повериоцима удружење има прече право наплате тих обавеза само из повећане вредности и прихода дотичног имања услед ових радова.

За наплату трошкова за извршење и одржавање радова по овом закону не вреде ограничења тач. 4. §. 471. закона о поступку судском у грађанским парницама.

Члан 149.

Ако чланови удружења не испуњавају своје обавезе према правилима на време, онда ће суд по захтеву удружења решити:

- 1) или да се мелиорисање земље тих чланова дају удружењу на управу;
- 2.) или да се удружењу да право на откуп тих земаља по цени, коју су оне имале пре извршених радова.

У случају из тач. 1. претходне алинеје суд ће по захтеву удружења донети своје решење по кратком поступку, а у случају из тач. 2. исте алинеје суд ће одмах за 15 дана, одредити рочиште за извиђање, а по том ће донети своје решење и онда, ако противна позвата страна не би дошла на рочиште.

Кад удружење добије на управу земље тих својих чланова, онда ће оно, по одбитку својих потраживања, остатак чистог годишњег прихода дати сопственику земље, а у случају откупа удружење је дужно вратити сопственику земље и сву уплату, коју је он до дана откупа уплатио на име отплате трошкова за извршење и одржавање радова.

Члан 150.

Гласови појединих чланова удружења на скуповима срачунавају се по мери њиховог учешћа у радовима удружења.

Према врстама радова појединих удружења у правилима ће се утврдити јединица учешћа и то било по површини или вредности земаља, које ће се радовима побољшати било по њиховој повећаној вредности, коју ће по извршењу радова добити, било и по површини и по вредности.

Члан 151.

Јединица учешћа у радовима даје право на један глас.

Правилима удружења утврдиће се највећи број гласова, који може имати један члан, но један члан не може имати више од десет гласова.

Сопственици имања који немају јединицу учешћа у радовима, могу се удруживати и бирати из своје средине представнике, који ће их у удружењу заступати. Ови представници имаће право на онолико гласова, колико јединица учешћа имају укупно сви они сопственици земаља, које они представљају.

Члан 152.

Свако удружење мора имати свој управни и надзорни одбор.

Избор чланова ових одбора, као и измена у личном његовом саставу, вреди, кад то Министар Народне Привреде потврди.

Члан 153.

Кад неко удружење по својој молби добије субвенцију од општине, среза, округа или државе, или какве друге корпорације, онда је удружење обавезно, да у управни одбор прими извештан број њихових чланова према величини субвенције.

И у случају кад се удружење по овом закону задужи са државном гаранцијом (одељак VI), Министар народне Привреде може одредити једног члана за управни одбор.

Члан 154.

Надзор над радом удружења води Министар Народне Привреде.

Склапање буџета, предузимање радова за одржавање, као и нове радове, извршује управни одбор по потврђеним привилима удружења и о свему подноси извештај Министру Народне Привреде.

Правилима удружења утврдиће се, за које радове треба тражити одобрење.

Члан 155.

Ако удружење не врши своју дужност правилно, или ако не предузима потребне радове за отклањање штетних последица по јавни интерес, Министар Народне Привреде има право наредити извршење потребних радова о трошку удружења.

Члан 156.

У свако већ образовано удружење за радове на води дужни су ступити сви сопственици земаља, који имају непосредно ко-

ристи од тих радова. А свако удружење мора такве сопственике примити за чланове удружења.

Чланови, који су доцније ступили у удружење, дужни су примити на себе сразмеран део трошкова за извршење и даље одржавање.

Члан 157.

Удружења за радове на води, могу се по одобрењу Министра Народне Привреде проширивати или удруживати са другим удружењима.

Ако неко удружење не пристаје да уђе у заједницу са другим, Министар Народне Привреде има права принудити га, кад нађе да то спајање захтева општи интерес.

Члан 158.

Ликвидација удружења вршиће се, ако у правилима није што друкчије наређено, по прописима закона о акционарским удружењима.

Члан 159.

Ближе одредбе о раду удружења за радове на води и надзору над њим прописале Министар Народне Привреде нарочитим правилником.

Члан 160.

Молба за образовање удружења за радове на води подноси се начелству оног округа, у ком се ти радови имају извршити, а ако се ти радови простиру на више округа, онда оном начелству у чијем ће се подручју налазити главни радови. У случају спора о месној надлежности решава Министар Народне Привреде.

У оваквим молбама молиоци ће исказати своју жељу, а по могућству изложити имена заинтересованих лица, као и површину њиховог земљишта (периметар), који ће имати користи од намераваних радова, а такође и вредност земљишта и принос од њега и најзад начин, на који они мисле те радове извршити и исплатити.

Ову молбу начелство ће најдаље у року од два месеца по пријему, послати Министру Народне Привреде са својим извештајем, у коме ће по могућству бити изложено:

1.) скица земљишта, на коме се радови намеравају извршити;

2.) сва стечена права на дотичној води, на која ће намеравани радови имати утицаја;

3.) мишљење начелства, да ли је у општем интересу да се дотичном раду приступи и у ком обиму;

4.) да ли је потребно, и да ли је корисније, да се предложени рад предузме и изврши у ширем обиму или у вези са још неким другим радовима.

Кад Министар Народне Привреде добије молбу и извештај начелства, онда ће он, по оцени свих околности, решити у начелу, да ли и у ком обиму треба приступити дотичном раду или не.

Члан 161.

Ако Министар Народне Привреде одобри у начелу да се извесни радови могу предузети, онда ће он наредити начелству да, према пописној књизи, прикупи податке о површини оних земаља, које ће од тих радова имати користи.

По овоме начелство ће цео предмет са својим мишљењем послати Министру Народне Привреде на решење.

Члан 162.

На основи добивених података из предходног члана Министар Народне Привреде ће решити, да ли ће се приступити изради пројекта и предрачуна као и изради катастарског премера оних земаља, које ће од намераваних радова имати користи, или ће се од намераваних радова одустати.

Ако Министар Народне Привреде реши да се радовима приступи, онда ће он наредити израду потребних планова и катастарског премера.

Израду планова могу предузети и сами заинтересовани (као и окрузи, срезови или општине), но они могу то учинити само по претходном одобрењу Министра Народне Привреде, који је дужан дати им потребна упутства као и услове за давање у израду тих планова.

У овом последњем случају Министар Народне Привреде одобрава лицитацију и исплату предузимачу.

Члан 163.

Кад планови буду готови и од стране Министра Народне Привреде одобрени, онда ће се на основу њих тачно утврдити, ко ће од ових радова имати користи и колико.

По овом ће Министар Народне Привреде наредити окружном начелству, да све израђене планове изложи на углед и преглед заинтересованима. Ово ће учинити у згради

општинског суда, у чијем се атару радови врше; а у случају да се радови простиру на више општина, онда у згради општинског суда оне општине, која је на средокраћу.

Планови морају стајати изложени за време, које начелство одреди, а које не може бити краће од месец дана, а за то време заинтересовани могу своје примедбе на њих писмено чинити, које ће предавати општинском суду, где су планови изложени.

После рока начелство ће послати планове са учињеним примедбама Министру Народне Привреде на решење о томе: да ли ће се и које примедбе уважити или не.

Члан 164.

Ако заинтересовани не учине никакве примедбе на планове, или ако Министар Народне Привреде по учињеним примедбама планове одобри, онда ће он решити, да ли се ови радови предузимају у јавном интересу или не.

Члан 165.

По овоме окружни начелник ће сазвати скупштину, на коју ће позвати све познате заинтересоване, а поред тога сазив и објавити у дотичним општинама на начин прописан за остале општинске објаве. Начелство ће у позиву и огласу за сазив скупштине означити дан и сат када ће се, као и место, где ће се скупштина држати.

На скупштини ће окружни начелник или други полицијски чиновник, кога начелник одреди, и који ће скупштином руководити, са окружним инжињером или другим, кога Министар Народне Привреде одреди, објаснити заинтересованима користи од одобрених радова и потребу њиховог удружења. Затим ће их позвати да се изјасне: пристају ли да пројектоване радове изврше.

Ако се на скупштини сви заинтересовани сагласе, да се удруже и радове изврше, онда ће се о томе саставити три равногласна записника, које ће сви заинтересовани потписати, а начелник или полицијски чиновник са инжињером оверити. Од ових записника један се шаље Министру Народне Привреде, други начелству, а трећи остаје за управу удружења.

У овом случају постоји слободно удружење и Министар Народне Привреде наредиће окружном начелству, да саопшти свима заинтересованима да израде правила удружења и да их поднесу на одобрење.

Члан 166.

Ако на скупштини не пристану сви да пројектоване радове врше и одржавају, него пристану бар две трећине сопственика земаља, којих површина представља више од половине површине земаља, на које се по катастарском премеру радови односе, или више од половине сопственика земаља, којих површина представља најмање две трећине целокупне површине свих земаља, нађених кастарским премером, онда ће скупштина одмах изабрати привремени одбор од најмање три лица, који ће израдити правила, или ће скупштина умолити Министра Народне Привреде да он то учини.

О целокупном раду саставиће се записник у три равногласна примерка, који ће потписати сви заинтересовани а органи државне власти оверити. Од ових се један шаље Министру Народне Привреде, други начелству, а трећи остаје за управу удружења.

А ако се већина сопственика изјаснила на скупштини против ових радова, или ако позвани заинтересовани нису хтели доћи на скупштину, онда ће се и о томе саставити записник који ће потписати сви присутни заинтересовани, ако их буде, и који ће од тране овгана државне власти бити оверен.

По том ће начелство послати Министру Народне Привреде цео предмет са својим мишљењем на решење.

Члан 167

По добивеним подацима из предходног члана Министар Народне Привреде донеће своје решење о томе: да ли јаван интерес захтева да се заинтересовани, који нису дали пристанак ва радове, принуде, да их изврше и одржавају по овом закону и да се у том циљу удруже.

Ако реши да су сви заинтересовани дужни удружити се, онда ће одмах прописати и правила тог удружења.

То решење Министра Народне Привреде доставиће се свима заинтересованим, а објавиће се и у службеним новинама три пута.

Члан 168.

Кад решење о оснивању удружења постане извршно, онда ће се то објавити у службеним новинама три пута и од дана последње објаве удружење правно постоји. Тада ће се удружење увести у регистар удружења, који ће водити Дирекција Вода на начин и у форми, коју буде прописао Министар Народне Привреде.

Члан 169.

Затим ће Министар Народне Привреде наредити начелству да понова сазове скупштину заинтересованих и да им нареди да се организују и конституишу, у остављеном им року.

Ако они то у остављеном им року не учине, Министар Народне Привреде повериће управу удружења оним члановима који на то пристају.

Не хтедне ли нико од чланова удружења примити се те дужности, онда ће Министар Народне Привреде одредити погодно лице да у духу одобрених правила руководи пословима удружења, под надзором окружног начелства и Министра Народне Привреде, све докле док се неко од чланова удружења не пријави да се те дужности прима.

V. ОДЕЉАК.

Члан 170.

О надлежним властима и њиховом поступку

Министар Народне Привреде надлежан је као првостепена власт:

1.) да решава по свима молбама појединаца, удружења, или других јавних установа, у којима се чине предлози за предузимање и вршење или одржавање радова за одбрану од воде или њену употребу, у колико праоо таквог решавања није овим законом дато другим властима. (чл. чл: 16, 19, 20, 55, 57, 171, 172 и 173) као и да решава по свима предметима и пословима, који са таким радовима стоје у вези, или из њих протичу (одобравање пројеката, предрачуна, лицитација, колаудација, експропријација, распоред трошкова итд);

2.) да наређује предузимање, вршење и одржавање појединих радова од општег интереса по овом закону, било на предлог нижих власти, било по сопственом нахођењу (чл. 31 и 35 овог закона);

3.) да одобрава и наређује образовање и распуштање удружења за ове радове, како слободних, тако и принудних;

4.) да потврђује правила удружења и избор њиховог управног а надзорног одбора и да одобрава важније одлуке удружења, а нарочито одлуке о буџету и о задужењима, било у циљу предузимања нових, било у циљу измене и допуне старих већ извршених радова.

5) да решава о молбама, којима се тражи новчана помоћ или стална годишња субвенција за извршење и одржавање радова

од општег интереса по овом закону (чл. 35) као и да одобрава задужења по VI одељку овог закона.

6) да решава о свима административно-спорним питањима и сукобима, који се пре употреби воде (тач. 1. овог члана) појаве, у колико решавање тих спорова не подлежи редовним судовима; и

7) да прописује и издаје правилнике за извршење овог закона.

Члан 171.

Начелство окружно као првостепена власт надлежно је:

1). да непосредно или преко подручних му полицијских власти одржава полицију над свима водама у подручном му округу и да у том циљу издаје потребне наредбе;

2). да решава по молбама о радовима за одбране од воде и њену употребу по чл. 16, 19, 20, 55, 57, 174, 175 и 176 овог закона и да расправља сва спорна питања и сукобе који се при тим радовима појаве, у колико то не спада у надлежност редовних судова;

3). да у циљу исправног одржавања одобрених постројења издаје потребне наредбе у границама овога закона, као и наређења за уклањање бесправно подигнутих постројења.

4) да одобрава или задржава од извршења одлуке удружења од мање важности, а које су те одлуке прописале Министар Народне Привреде нарочитим правилником;

5). да наређује радове за одржавање обала и чишћење корита водених токова и да расправља сукобе који би при том настали, а према правилима, које је Министар Народне Привреде за чишћење појединих водених токова буде издао.

Члан 172.

Начелник средски надлежан је давати одобрења по предметима из чл. 54. овог закона и да одржава полицију на водама у подручном му срезу.

Члан 173.

Општински судови, као полицијска власт вршиће и полицију на свима водама у својој општини.

Члан 174.

Одобрења за постројења прве врсте (тач. а. чл. 111.) даје општински суд. Ова одобрења суд може издавати само за воденице за мливи и ваљавице, које служе за месну потребу и то само мештанима, који у дотичном месту станују најмање 10 година.

Ако би пак неко са стране из другог каквог места тражио одобрење, онда ће таква одобрења давати окружно начелство по предлогу општинског суда.

За сва остала постројења у горњем делу водених токова, сем оних из чл. 177 овог закона, одобрења ће давати окружно начелство.

Члан 175.

Одобрења за постројења друге врсте (тач. б. чл. 111) даваће окружно начелство, али само за млинове и ваљавице.

За сва остала постројења ове врсте одобрења ће давати Министар Народне Привреде на предлог окружног начелства.

Члан 176.

За постројења треће врсте (тач. в. чл. 111) даваће одобрења окружно начелство.

Члан 177.

За постројења четврте врсте (тач. г. чл. 111) и стружнице, као и све врсте постројења, која се подижу на државном земљишту, одобрења ће давати само Министар Народне Привреде.

Члан 178

Ко жели подићи ма какво постројење за употребу водене снаге из II III и IV врсте обратиће се окружном начелству молбом, уз коју мора поднети:

а.) ситуациони план са нивелманом целокупног речног тока, ваде и целокупног плавног земљишта од испуста воде у реку од горњег, па до одвраћања воде за доње постројење, ако би их било, са тачним описом постојећег стања и изменама, које би од новог постројења могле произићи.

Ако нема никаквог постројења више или ниже, или ако би их било, али ново постројење не би утицало на њих, река се мора снимити узводно од бране до места, докле ће се простирати успор, а у сваком случају на 500 метара; а низводно на 100 метара од ушћа одводног канала;

б.) план постојења за добијање водене снаге, а по могућству и за остале зграде;

в.) пристанак од оних, на чијем се земљишту постројење подиже;

У молби се мора означити:

1.) име реке, места и општине, где се жели подићи постројење;

2.) циљ његов и целокупног предузећа;

3.) постројења која се налазе непосредно изнад или испод места, на коме се ново жели подићи;

4.) рок, у коме ће се оно подићи;

5.) корист, која ће се од њега имати;

6.) имена оних, који имају право на употребу воде и других заинтересованих чија ће се права вређати или уништити намераваним радовима, као и јесу ли се они и како изјаснили;

7.) земљишта, воде и постројења на води, која треба стећи или оптеретити службеношћу и имена њихових сопственика; и

8.) све остало, што се буде тражило правилником, који ће прописати Министар Народне Привреде.

Члан 179.

Ако је израда планова по тачки а и б претходног члана скопчана са великим издацима, молиоци могу поднети молбу и без тих планова, али у том случају може се молиоцима дати само начелно одобрење, па тек, кад они испуне услове из тачке а и б даће им се коначно одобрење.

У начелном одобрењу одредиће се рок за поднашање ових планова, који не може бити дужи од године дана и који се не може продужавати.

Члан 180.

Ако се из саме молбе без икакве сумње види, да је подизање постројења противно општем интересу, начелство ће молбу одбацивати и решењем молиоца извести.

Ако, пак, молба није противна општем интересу, начелство ће је узети у поступак и ако буде потребно, један инжињер ће на лицу места у присуству два вештака, којима су месне прилике у погледу вода познате учинила увиђај, при коме ће нарочиту пажњу обратити на ова питања:

1.) је ли намеравано подизање постројења изводљиво и ако јесте, који је начин најцелисходнији за његово подизање;

2.) које се користи и штете могу од постројења очекивати и у каквој размери стоје користи према штетама и да ли ће се нанети штета трећим лицима, ако се према плану има изменити природни ток воде, и ако хоће, колика је штета и да ли ће се она довољно накнадити;

3.) како ће намеравано постројење утицати на друга, која већ постоје;

4.) треба ли за подизање постројења стећи које туђе добро или га употребити службеношћу.

Члан 181.

Ако се овим увиђајем нађе, да се одобрење не може дати онако, како је тражено, онда ће се измене молиоцу саопштити.

А ако се увиђајем нађе, да се постројење може одобрити онако, како је тражено,

или ако молилац, пошто су му измене саопштење, остане при својој молби, начелство ће за време од тридесет дана, а на месту, лако приступном изложити заинтересованима на увиђај план са предложеним својим изменама и примедбама, ако их буде било, и о томе ће, као и о дану, када ће се одржати рочиште, обавестити заинтересоване огласом. Осем тога начелство ће тај оглас доставити посебице свима заинтересованима, које је молилац у молби именованао, или за које оно само зна, затим сопственицима земаља, које треба експроприсати или оптеретити службеношћу.

Оглас треба да садржи:

Кратак опис постројења и планова, место, где су планови изложени и где ће се одржати рочиште, дан, када ће се рочиште одржати и најзад позив, да заинтересовани изнесу своје примедбе и то писмено за време излагања планова, или усмено на рочишту, јер у противном ће се донети решење и без њиховог саслушања.

Рочиште се мора одржати најдаље за месец дана по истеку времена одређеног за излагање планова.

Члан 182.

На овом рочишту ће један полицијски чиновник, кога начелство одреди, на лицу места саслушати све заинтересоване и наводе њихове извидети.

У исто време комисија, такође од начелства одређена, а састављена од најмање једног инжињера, председника општина, у којима се постројење подиже и два грађанина из тих општина, која су са стањем вода позната, учиниће увиђај на лицу места и дати своје мишљење о свему ономе, што је у молби и плану за постројење изнето и што је претходним увиђајем из чл. 176. овог закона утврђено, као и целокупном предузећу у опште.

О целокупном раду саставиће се записник, који ће потписати сви чланови комисије и предати га начелству.

Члан 183.

Кад начелство добије овај записник, онда ће оно за постројења, за која се само оно надлежно давати одобрења, донети своје решење са побудама, а ако није надлежно, послаће цео предмет са својим мишљењем Министру Народне Привреде на решење, да ли се тражено одобрење може дати или не.

Ово ће се решење доставити свима заинтересованима.

Члан 184.

Молба за подизање постројења прве врсте подноси се надлежном општинском суду и у њој мора бити означено све оно, што се по чл. 178. овог закона тражи сем прилога под а и б, а место тога молилац ће поднети само опис, како мисле подићи постројења.

Члан 185.

Ако се из саме молбе без икакве сумње види, да је намеравано подзање постројења противно општем интересу, суд ће молбу одбити и решењем молиоца извести.

Ако пак намеравано постројење није противно општем интересу, суд ће одредити рочиште и о томе ће, најмање месец дана пре рочишта, огласом обавестити заинтересоване на начин прописан за остале општинске огласе. Осим тога, суд ће тај оглас доставити посебице свима заинтересованима, које је молилац у молби именован, или за које суд сам зна.

Оглас треба да садржи:

Кратак опис постројења, место, где ће се, и дан, када ће се рочиште одредити и позив, да заинтересовани дођу на рочиште и изнесу своје примедбе, јер ће се у противном донети решење и без њиховог саслушања.

Члан 186.

За рочиште суд одређује комисију, састављену од председника, два одборника и три грађанина дотичне општине, а по потреби суд може одредити у комисију и једног инжињера.

Ова ће комисија на дан рочишта учинити увиђај на лицу места, саслушати заинтересоване и о целокупном раду саставити записник, који ће са својим мишљењем предати општинском суду.

Члан 187.

Кад суд добије мишљење комисије из претходног члана, он ће га изнети пред одбор општински, на основу чијег ће мишљења суд донети решење по чл. 183. овог закона ако је за то надлежан; у противном послаће цео предмет начелству окружном на решење.

Члан 188.

Кад решење било из чл. 183, било из претходног члана постане извршно чл. 190) надлежна власт издаће молиоцу одобрење, да може подићи постројење и исправу о том одобрењу увешће у књигу грађевина на

Одобрење мора садржати:

- 1.) име и презиме онога, коме се одобрење даје;
- 2.) за које се време даје одобрење;
- 3.) место, где се постројење подиже;
- 4.) циљ, ради кога се постројење подиже са назначењем капитала за целокупно предузеће;
- 5.) са колико ће коњских снага радити постројење и која ће се количина воде за то употребљавати;
- 6.) опис постројења, бране, ваде и испуста са потребним цртежима и плановима; и
- 7.) опис сталне мере и рок за довршење постројења.

Ако одобрење даје начелство окружно онда се оно има израдити у три примерка, од којих се један даје сопственику, други се шаље Дирекцији Вода, а трећи се чува у архиви начелства. А ако одобрење даје општински суд, онда се одобрење има израдити у четири примерка, од којих се један даје сопственику, други и трећи шаље се начелству окружном и Дирекцији Вода, а четврти се чува у општинском суду.

Кад молилац подигне одобрено му постројење, онда је он дужан пре почетка рада извести начелство, односно општински суд, да је постројење готово.

Начелство односно општински суд одредиће комисију онако као и за рочиште (чл. 182 и 186) која има тачно прегледати дали су постројења подигнута према одобрењу, а за тим ће поднети извештај са својим мишљењем; да ли је постројење саграђено по одобреним плановима и датом одобрењу, и може ли се рад у постројењу одобрити или не.

Начелство ће бити дужно у року од два месеца, а општински суд у року од двадесет дана, од дана примљене молбе овај преглед извршити и решити, да ли ће одобрење за рад издати или не.

Члан 190.

На решење општинског суда и начелника среског, донета по овом закону, има места жалби окружном начелству на решење окружног начелства Министру Народне Привреде, а на решење Министарског Савета и Министру Народне Привреде Државном Савету.

Жалба се може поднети само у року од 15 дана, од дана саопштеног или примљеног решења и она се предаје власти, која је решење донела.

О рачунању рокова и начину подношења жалби и овде вреде прописи закона о поступку судском у грађанским парницама.

Члан 191

Трошкови око ислеђења и прегледања постројења сноси молилац, а по сразмери и онај, који при ислеђењу својим наводима такве проузрокује. И власт ће при решавању главне ствари, решити, ко ће и у колико ове трошкове сносити или накнадити.

Трошкови око извиђања иступа против прописа овог закона сносиће кривац.

Члан 192.

У општинским судовима, окружним начелствима и у Дирекцији Вода Министарства Народне Привреде водиће се нарочита књига о одобреним грађевинама на води.

Облик и начин за вођење ових књига прописае Министар Народне Привреде.

Члан 193.

Овај поступак важи кад год се подижу бране у коритима водених токова па ма којој намени оне служиле.

Члан 194.

Ближе одредбе о овом поступку, као и поступак за давање одобрења ради извршења осталих радова, у колико то овим законом није предвиђено, прописаће Министар Народне Привреде нарочитим правилником.

IV ОДЕЉАК

О повластицама гаранцијама и условима за задуживања ради извршења радова на води.

Члан 195.

Кад се заинтересована лица, било приватна, било удружења, задуживања извршења радова за обрану од воде и за употребу воде за пиће иу пољопривреди, па Министар Народне Привреде таква задуживања одобри повериоци ће имати ове повластице:

а) држава гарантје за исплату зајма;

ВЕСТИ

Стечај за инжињере, подинжињере и цртаче. Округу подринском како за упражњена, буџетом овогодишњим предвиђена места, тако и за нова места, која ће се установити поводом намера ваног грађења нових кракова овоокружних железница потребан је већи број стручних техничких органа: инжињера, подинжињера и цртача.

Компетенти нека се изволе пријавити окружном одбору овог округа најдаље до 31-вог овог месеца закључно и уз своје пријаве приложити или оригиналне или у простом препису или у изводу документе о својој спреми и досадашњем службовању, а у исто време назначити висину плате и услове под којима мисле да служе у окружној самоуправној служби.

Округ, пак, од своје стране оним сталним органима, којима би се попунила буџетом предвиђена места, даје рок служења до 1. октобра 1914. године са обостраним правом отказа, у међувремену, на 3 месеца унапред у свако доба или по обостраном споразуму, а оним осталим, привременим, који би се употребили на грађењу нових жељезничких кракова даје рок служења до довршења ових радова, а са обостраним правом отказа у свако доба на месец дана унапред.

Три нова стална моста преко Мораве. Господин Министар Грађевина изволео је решењем својим од 16. т. м. одобрити, да се према израђеним пројектима могу саградити доњи стројеви — стубови — за три нова стална моста на Морави са плевнастичким фундањем, помоћу лиманих кесона, и то:

1) мост код Ђуприје од 230 метара отвора по пројекту в. инжињера г. Павла Димића, и ревидисаном предрачуноу у суми 562.252 дин. Лицитација је расписана за 23. август т. г.

2) мост код Варварина од 180 метара отвора по пројекту в. инжињера г. Милана Јовановића и ревидисаном предрачуноу у суми од 730.945 дин. Лицитација је расписана за 24. август т. г.

3) мост код Глоговца од 240 метара отвора по пројекту подинж. г. Миливоја Лазаревића и ревидисаном предрачуноу у суми од 714.085 дин. Лицитација је расписана за 25. август т. г.

За израру ових мостова ангажовано је 500.000 динара из буџета за ову годину а остатак унеће се у буџет за 1913. годину и тако је грађење ових мостова осигурано.

